

Az odesszai egyetemen

Díszdoktorrá avatták
dr. Antalfy Györgyöt

Az odesszai Mecsnyikov Állami Egyetem december 5-én ünnepi tanácsülés keretében az államtudományok területén kiemelkedő nemzetközi jelentőségű munkásságáért és a szovjet egyetemmel kialakított testvéri kapcsolatok kiépítésében végzett több évtizedes kezdeményező szerepéért dr. Antalfy György jogászprofesszornak, a szegedi József Attila Tudományegyetem rektorának honoris causa, díszdoktori oklevelet ítélte oda. A diploma átadásakor az előterjesztő jogi kar dékánja és Serdjuk rektor mellett dr. Antalfy György érdemeit.

Dr. Antalfy György, egyetemi tanár, a József Attila Tudományegyetem rektora, az állam- és jogelméleti tanácsok vezetője, 1920-ban született Szegeden. A város felszabadulás utáni időszakban jelentős közéleti tevékenységet fejtett ki, felelős beosztásokban dolgozott, többek között főszerkesztője volt a Dél-magyarországnak.

A szegedi egyetem tanáráként az első között teremtette meg Magyarországon a marxista szemléletű állam- és

jogelméletet. Tudományos munkássága is elsősorban az államelmélet kérdéseire vonatkozik. Több könyve, monográfiája, száznál több publikációja jelent meg, döntően a téma köréből. Tudományos tevékenységét összefoglaló munkája *Állam — politikai rendszer — társadalom* címmel, nemrégiben jelent meg. A jogtudomány nemzetközileg elismert szakértője, tagja több nemzetközi szervezetnek, többek között egy nemzetközi folyóirat öttágú szerkesztő bizottságának. 1969 óta az állam- és jogtudományok doktora.

Kiemelkedő a közéleti tevékenysége. Országgyűlési képviselő, az MSZMP Csongrád megyei végrehajtó bizottságának tagja, az országgyűlés jogi bizottságának titkára, a Magyar Jogászok Országos Szövetségének elnöke. Három ciklusban volt a JATE állam- és jogtudományi karának dékánja, 1958–64. között, majd 1976 óta a tudományegyetem rektora.

Dr. Antalfy György megköszönve a kitüntetést, állam- és jogtudományi kutatásairól szövegezte.

Győri Imre
előadása

Tegnap, pénteken Győri Imre, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának tagja, a KB agitációs és propaganda osztályának vezetője Csongrád megyébe látogatott. A megyei pártbizottságon fogadta dr. Komócsin Mihály, a Központi Bizottság tagja, a megyei pártbizottság első titkára.

Délután a KB osztályvezetője Hódmezővásárhelyen a városi tanács háza nagytermében „A nemzetközi helyzet és hazánk külpolitikája” címmel előadást tartott pártpropagandistáknak.

Összehívták
az országgyűlést

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa az alkotmány 22. paragrafusának 2. bekezdése alapján az országgyűlést 1980. december 17-én, szerdán délelőtt 11 órára összehívta.

A kormány javasolja, hogy az országgyűlés töltsön az ülésszak napirendjére a népgazdaság VI. ötéves tervéről, illetve a Magyar Népköztársaság 1981. évi költségvetéséről, valamint a tanácsok 1981–85. évi pénzügyi tervéről szóló törvényjavaslatot. (MTI)

A szakszervezetek szerepe
a szocializmus építésében

A KONSZOLIDÁCIÓ legsürgősebb feladataival párhuzamosan — az 1956-os ellenforradalom leverése után — pártunk megkezdte a szocialista demokrácia fórumrendszerének helyreállítását és a tartalmi fejlesztés nehéz munkáját. Adott történelmi pillanatban ez első lépésként a tömeges bizalmának megnyerését, a párt munkabázisának megszilárdítását jelentette. A személyi kultusz idején elkövetett hibák, majd az ellenforradalommal járó zűrzavar súlyos károkat okozott a munkásosztály körében is.

A szektás-bürokratikus torzulások miatt nagymértékben csökkent a szakszervezetek társadalmi tekintélye, az 56-os események során pedig tovább gyengült. Újra igazolást nyert az régi tapasztalat, hogy az a szakszervezet, amely speciális funkcióit, a munkavállalói érdekek képviselőjét nem látja el előbb-utóbb léteiben is megkérdőjeleződik.

Az MSZMP ideiglenes Központi Bizottságának 1957. februári határozata célul tűzte ki a szakszervezetek megszilárdítását, amelyet azok „rendeltetésszerű feladatukon a dolgozók érdekvédelmének jó el látásán keresztül” érthettek el. A 60-as évektől az üzemi demokrácia fejlődését legpremnásban a szakszervezetek által megtett útból mérhetjük le. E folyamatnak voltak kiugróbb állomásai, gyorsabb és lassabb szakaszai. Egyre világosabbá vált, hogy az államélet, a gazdaságirányítási rendszer és a szocialista demokrácia fejlesztésére, a társadalmi és az egyéni érdekek hatékonyabb egységesítésére irányuló törekvések egyazon folyamatra részesülnek kell kezelni.

A MEZŐGAZDASÁG kollektívizálása után a politikai és a társadalmi figyelem most már a sokoldalúság igényével fordult az irányítás reformjára, a népgazdaság intenzifikálása felé. A túlközpontosítás, a voluntarizmus időszakában kialakult struktúrák és beidegződések átforgatása korántsem bizonyult könnyű feladatnak. Az MSZMP KB 1965. márciusi határozata leszögezte, hogy az *életszínpont-politika* célkitűzéseit csak a társadalmi energiák felszabadításával, az egyéni érdekeltiségre, az anyagi ösztönzésre építő gazdasági mechanizmussal lehet elérni. A dokumentum nem tekint csodaszerekre az egyéni és csoportérdekek „legalizálását”, de azt is megállapítja, hogy eladdig éppen mozgásterük korlátozása torzította el a munka szerinti elosztás rendszerét. Az ösztönzési érdek sematikus felfogása a valós érdekmegvalósítás „föld alá kényszerítéséhez” vezetett. Az egyéni és a csoportérdekek tagadták önmaguk létezését; „látható” megnyilvánulásaitak versengve igyekeztek ösztönzési eszközökkel feltüntetni. Eközben a nem hivatalos csatornákon — ellenőrzetlenül és egyenlőtlen esélyekkel — természetesen megmunkáltak egymással. Legjobban épp az elkötelezett tudat vergődött az „ünnepi” és a „hétköznapi” valóság közötti szorításban. A deklarált társadalmi harmonia és a kötelezően önkéntes termelési lendület függöny mögött kitermelődött az érdektelenség, a bürokrácia, a klikkeskedés, a „szervezett szervezetlenség”. A dokumentum határozottan elutasítja azokat a véleményeket, amelyek az e korból örökölt csekély gazdasági hatékonyságot és laza munkafegyelmet az úgynevezett „kemény kéz” politikához való visszatéréssel válték orvosolni. Ezek a módszerek csak újabb visszasságokat szülnek. A közvetlen károk és emberi sérelmek mellett azért is, mert tovább merevítik a társadalomirányítási gépezetét.

Mez kell újítani a gazdaság működését, irányítását. Másik oldalon — mutatott rá az említett dokumentum — jelentős átalakítást igényel a szocialista demokrácia egész rendszere.

Az 1968. január 1-én bevezetett új gazdasági mechanizmus előkészítő munkálatainak terméke az MSZMP KB 1966. május 10-i határozata. Ebben máig hatóan körvonalazták a párt és a szakszervezet, a szakszervezet és az állam, valamint a szakszervezet és a vállalat viszonyát, a kapcsolatokat formáit. Az üzemi szakszervezet széles körű beleszólást kapott a vállalati gazdálkodásba és irányításba. Legerőteljesebb jogosultsága a kifogásolási, vagy köznapibb néven a vétőjog. Az eltelt közel 15 évben bebizonyosodott, hogy egyrészt egy ilyen „kemény” jog sem vezet termelési anarchiára, másrészt, hogy a hatékony érvényesüléshez egység társadalmi-szervezeti feltételek is szükségesek. A vétőjoggal a vártnál kevesebb szerződés. Ebben valószínűleg közrejátzott az is, hogy e jogosultsággal a tarsolyban lehetett elérni a döntés-előkészítés szakaszában.

A VÁLLALATI ÖNÁLLÓSÁG egyszerűen kell, hogy jelentse az igazgató egyszerű hatáskörének és a munkavállalói kollektíva részvételének növekedését — szögezi le a reformról szóló néhány héttel későbbi KB-határozat: „A gazdasági mechanizmus reformjának egyik fontos politikai célja, hogy kedvezőbb feltételeket te-

remtsen a szocialista demokrácia további fejlődéséhez” — olvashatjuk a dokumentumban. A politikai vezetés a terülebonítás megszüntetésétől az egyének, szervezetek és kollektívák felelősségtudatának, öntevékenységének növekedését várta.

A reform végrehajtása során természetesen nem lehetett problémamentesen előrehaladni. Az első években a dolog természetéből adódóan a szabályozók működésére, a gazdálkodás hatékonyságára kell koncentrálni. A gyakorlatban igen nehezen jött létre a terv és a piac egy-egy és a gazdálkodószervek reagálása sem egyezett az előre számítottal.

A LEGTÖBB ESETBEN pedig egyszerűen arról volt szó, hogy a régi struktúrák és a régi szemléletmód megátoltta a reformok következetes végigvitelét, valamint a koncepció hibás pontjainak menedékhelyi hatékony korrigálását. Másrészt a mozgásban hozott népgazdaságban élesebb megvilágításba kerültek a korábban rejtett hiányosságok. Ugyanakkor új minőségű problémák is jelentkeztek a reform végrehajtása során. Korántsem mindig az ösztönzési szempontok érvényesítése irányába mozdultak a felszabadított egyéni és csoportérdekek. Az anyagi javak megszerzését a korábbinál szabadabban megcélzó törekvések kiváltották — korántsem mindig indokoltan — a kispolgáriság, sőt a társadalomellenesség vádját. Megemlíthető még például a nagyüzemi munkásság életszínvonalának stagnálása a 70-es évek elején, az 1973-tól megváltozott világgazdasági környezet, vagy a vállalatok bizonyos érzéketlensége a népgazdasági érdekek szemében. Az ilyen és ehhez hasonló feszültségekre, kihívásokra adott politikai és elméleti választ nem mindig sikerült összhangba hozni a gazdaságirányítási mechanizmus és a demokrácia komplex fejlesztésével.

Ezekben az években hasonló elbizonytalanodások figyelhetők meg a szakszervezetekre vonatkozó nézetekben is. Szerencsére, ez nem jelentette az addig elért eredmények felszámolását. Egyesek a munkaszervezetre hivatkozva, a közvetlen demokráciát kezdték szembeállítani az üzemi demokrácia képviselői szerveivel. Mások teljesen reménytelennek tartották a munkásképviselői fórumok továbbfejlesztését.

NAGYOBB KÖRBE terjedt el az a szemlélet, mely valamiképp a szakszervezetet megkerülve kívánta erősíteni az üzemi demokráciát. A párt vezető szerepét tévesen értelmezve, például többen az üzemi pártszervezetet nyilvánították a munkahelyi demokrácia letéteményesévé. Legfőbb „támaszaik” — úgy mond — az üzemi szakszervezetek. A párt és így az üzemi pártalapszervezet is felelős azért, hogy a saját területén érvényesüljenek a szocialista demokrácia normái. Ez azonban nem jelenti azt, hogy pártszervezetnek kellene helyteleníteni vagy működtetni a munkahelyi demokrácia hagyományos fórumait. Sokkal hatékonyabban láthatja el politikai feladatait a termelési szervezetekben, ha ezek a fórumok egy erős üzemi szakszervezeti hálózattal irányításával, öntevékenyen működnek.

Mindamelllett azt is le kell szögeznünk, hogy a fent jelzett problémák ellenére a magyar szakszervezetek fejlődése ezekben az években sem állt meg. Ezt tanúsítja például a bizalmi jogkörének növekedése, az üzemi három-, illetve négyosztós működésének általánossá válása, a hatásköri mechanizmus pontosítása és egyre fegyelmezettebb betartása, avagy a szakszervezet választott tisztviselőinek munkajogi védelméről szóló 12/1976. (V. 27.) számú minisztertanácsi rendelet.

Az utóbbi néhány évben a fejlődés jelentősen felgyorsult. Míg korábban — és itt elsősorban az 1966-os pártfelfogatra és az azt követő jogszabályokra gondolunk — az alanyi jogosultságok körében következtek be a radikális változások, addig a bizalmi rendszer kiteljesítésével a szervezeti feltételek és az alapszervezet jellege erősítése területén történt számottevő, sőt a kibontakozás további lehetőségeit tekintve, mondhatnánk döntő előrelépés. Az 1978/1977. Minisztertanács—SZOT határozat a dolgozókkal legközvetlenebb kapcsolatban levő bizalmi és a bizalmi testületeket tette a szakszervezeti mozgalom gerincévé, az állami, az üzemi vezetés politikailag, szervezettel, jogilag megerősített partnerévé.

AZ MSZMP XII. kongresszusának dokumentumai azt tanúsítják, hogy pártunk egyrészt kritikus viszonyul a szocialista demokrácia eddig elért szintjéhez, másrészt elméletileg is minden korábbinál pontosabban és világosabban fogalmazza meg a szakszervezetek társadalmi szerepét. Mint azt ezenkívül a napjainkban lezajlott ágazati szakszervezeti kongresszusok is jelzik, a gazdasági építőmunka és a demokratikus fórumok további megújításához szükséges politikai szándék adott.

GÉCZI JÓZSEF

Az élelmiszer-termelés
feladatairól

A megye érintett szakembereinek részvételével a Csongrád megyei tanács vb mezőgazdasági és élelmiszerügyi osztálya, valamint a Magyar Agrártudományi Egyesület megyei szervezete tanácskozási rendezést tartott, pénteken délután a megyei tanács székházában. A résztvevőket dr. Vendég Ferenc mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyettes tájékoztatta arról, hogy az élelmiszer-termelésben milyen főbb feladatoknak kell megfelelniük a VI. ötéves tervidőszakban. A tanácskozás résztvevői emellett meghallgatták a MAE megyei szervezetének tevékenységéről szóló beszámolót is.

Dr. Vendég Ferenc miniszterhelyettes előadásában hangsúlyozta, hogy a VI. ötéves tervidőszakban két alapvető követelménynek kell eleget tennie: hatékonyabbá kell tennünk élelmiszer-termelésünket, s növelnünk kell gazdaságos exportunkat. Az elkövetkező öt évben a termelés 12–15 százalékos növekedése a cél, beleértve az export jelentős növelését is. Mindezt azonban a hatékonyság és a gazdaságosság javításával együtt kell elérnünk.

Alapvetően gazdaságos, ha a termőterületek és terméshozamok növelésével emeljük a termékmennyiséget. Külön hangsúlyozta, hogy az ország gabonatermését évi 15–16 millió tonnára kell emelni, ennek érdekében viszont műhatalanul szükség van a termőföld fokozottabb védelmére.

A gabonatermesztés növelésének eszközeként és módjaként említette az előadó a szálaktakarmány-termesztést, a réti, és legelőgazdálkodás javítását, amelynek eredményeként jelentős, eddig takarmánytermesztésre használt területek szabadíthatók fel gabonatermesztés céljára. Hangsúlyozta, hogy alapvetően fontos a műtrágya-felhasználás növelése a réti, és legelőgazdálkodásban. Ugyancsak kiemelten

foglalkozott az olajos növények, a cukorrépa, s a zöldségfélék iránti növekvő igényekkel is, amelyek termelését szintén növelni kell a VI. ötéves tervben.

Az állattenyésztésről szólva az előadó elmondta, hogy a háztáji tehénállomány jelenlegi számát mindenképpen szükséges megtartani. Elsősorban a már meglevő telepek olcsó, gazdaságos bővítésére van szükség. Jelentősen növelni kell viszont a következő öt éves tervben a húsmarha-állományt, megtelei fajtákkal. Több sertést kell tenyészteni. Hasonlóak a fejlesztési igények a juhászatban is. A baromfitenyésztésben pedig nem annyira a férőhelybővítéssel, inkább a jobb hatékonysággal kell előre lépni. Mindezeknek a céloknak az eléréséhez a kormányzat biztosítani fogja a szükséges feltételeket.

Munkaügyi megbeszélés

Az intézmények, vállalatok, szövetkezetek munkaügyi osztályainak vezetőit tájékoztatta tegnap délelőtt a munkaerő-gazdálkodás aktuális kérdéseiről dr. Farkas Miklósné, a Szeged megyei városi tanács vb munkaügyi osztályának vezetője. A munkaértekezleten a többi között szó esett a hatodik ötéves terv munkaügyi feladatairól és a várható átcsoportosítások módszertani kérdéseiről is. Dr. Farkas Miklósné felhívta a munkaügyi szakemberek figyelmét a csökkent munkaképességűek ügyére is: velük a következőkben az eddigieknél is nagyobb körültekintéssel szükséges foglalkozni.

A tanács munkaügyi osztályának vezetője ezt követően a Csongrád megyei tanács elnökének december 1-én

MESZÖV-
tanácskozás

Tegnap Szegeden, a Tiszszállóban közzétett közgyűlést tartott a Fogyasztási Szövetkezetek Csongrád megyei Szövetsége. A résztvevőket Vass Imre, a MESZÖV elnökhelyettese köszöntötte, majd Ocskó Imre elnök főzött szóbeli kiegészítést az írásban előterjesztett anyaghoz. A küldöttgyűlés megvitatta és elfogadta az idei esztendő három negyedévének munkájáról készült jelentést és a Fogyasztási Szövetkezetek Országos Tanácsának ajánlásait. Jövőre a MESZÖV 1979. évi költségvetését és mérlegét. A közgyűlésen részt vett és felszólalt dr. Simó Béla, a SZÖVOSZ főosztályvezetője. A vitában elmondta véleményét Varró Györgyné dr. morálmű, Németh Gyula csanádpalotai, Csúri Péterné szatymazi, Branyiczki Imre szegedi, Bischóf József kisteleki, Bajomi György szentesi küldött, valamint dr. Csada László a megyei tanács kereskedelmi osztályának vezetője is.

hatályba lépett új munkaközvetítési utasításait ismergette. A rendelkezés eltörli a vállalatok kategóriába sorolását, ugyanakkor megszigorítja a felvételek kritériumrendszerét.

A tanácskozáson részt vett és felszólalt dr. Solymossy Margit, a városi pártbizottság munkatársa is, aki az emberi tényező szerepére hívta föl a figyelmet. Hangsúlyozta, hogy nincsenek kis és nagy problémák minden embernek a saját ügye a legfontosabb, s ezt azoknak, akik emberekkel foglalkoznak, tudniuk kell.

A munkaértekezleten tartalmas vita alakult ki. Többen elmondták, hogy operatív csoportok létrehozására volna szükség ahhoz, hogy Szeged általános munkaerő-gazdálkodási helyzete javulhasson.